

Naidun naisen äänioikeus.

1905

Suomen Lainopillinen Yhdistys ja Suomalainen Lakimiesten Yhdistys ovat Suomen Naisyhdistykselle antaneet naidun naisen äänioikeuskyshymyksessä alempana olevat lausunnot.

Suomen Naisyhdistykselle.

Sattumiehesta syystä on Suomen Naisyhdistys 16 p:nä tätä marraskuuta päivätyssä kirjelmässä pyytänyt Suomen Lainopilliselta Yhdistykseltä lausuntoa seuraavista kohdista, nimittäin:

1) Estääkö miehen edusmiehyys myöskin tästä valtiollista äänioikeutta naisissa olevalle naiselle? ja

2) Voidaanko, jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, siihen äänioikeusestitykseen, joka annetaan tuleville wäliaikaisille waltiopäiwille, ottaa ehdotusta erityiseksi lainsäädännöksi, jossa miehen edusmiehyttä julistettaisiin eiwoitawan sowluttua waimon waltioliseen äänioikeuteen; tahi voidaanko tästä antaa Waltiosäädöhyille ylimääräisillä waltiopäiwillä eri esitys, tahi woiko asia, kun se on läheisessä yhteydessä erään waltiopäiwille esitettävään kysymyksen kanssa, ehti anomuslittetä joutua Waltiosäätäjien tutkittawaksi?

Tämän johdosta Lainopillisen Yhdistyksen Päätoimikunnalla, joka Yhdistyksen puolesta on ottanut mainitut kysymykset harkittawaksensa, läten on kunnia Suomen Naisyhdistykselle antaa pyhdytty lausunto asiasta sekä samalla huomauttaa, että lausunnon sisällykseen nähden sen enemmän wastausten antaminen 2) kohdassa mainittuihin kysymyksiin jää sifseen.

Helsingissä, 23 p:nä marraskuuta 1905.

Päätoimikunnan puolesta:

H. A. Wrede. Julius Grottenfelt.

Estääkö miehen edusmiehyys myöntämästä waltiolista äänioikeutta naisissa olevalle naiselle?

Se, että mies on waimonsa edusmies, ei sinikaan sifällä samaa kuin alaikäisen tai semmoisen holhous, jonka tuomioistuin on julistanut wawawaltajeksi. Tämä näkyy eräistä meidän awio-oikeuden säädännöksiästä. 15 p:nä huhtikuuta 1889 annetun lain mukaan woidaan naimisissa olevalle naiselle hänen awioliittoon memmesään awioehdon kautta antaa walta hallita yksittäistä kiinteätä ja irtainta omaisuutta sekä siitä lähtewää tuloa, jonka oheksa

on säädetty, että omaisuus, joka lahjan tai testamentin kautta awioliiton aikana annetaan waimolle yksittäiseksi omaksi, woidaan asettaa hänen hallittawaksensa. Jo 1734 wuoden lain mukaan waadittiin waimon suostumus siihen, että mies sai myydä tai pantiksi panna waimonsa yksittäistä kiinteätä omaisuutta, ja tämän säädännön on 1889 wuoden laki pyhyttänyt sekä ulottanut awiopuolisojen yhteiseen kiinteään omaisuuteen. Niissä tapauksissa, jolloin mies on mielipuoli, pois-olewa tahi waimostansa karannut, edusmiehyys 1734 ja 1889 wuosien lakien mukaan josjakin määrin siirtyy waimolle. 1898 wuoden holhouslaki säätää, että, kun naimisissa olewa mies pannaan holhouksen alaiseksi, hänen waimonsa ennen muita määrättävään hänen holhojaksensa, jos se katsotaan sowlitaaksi, joka säännös siis selwästi lausuu, että laki ei pida naimisissa olewaa naista wawawaltajena.

Naimisissa olewan naisen äänioikeutta koskewa säännös ei olisi ristiriidassa miehen edusmiehydestä tätä nythä waltitsewan käsityksen kanssa. Mies näet ei woi meidän ajatussemme mukaan waatia, että hänen waimonsa on pyhyttävä erillään julkisista toimista; ja todella enkun naimisissa olevalle naiselle useinkin annettu esiwalan määräys olla jäsenenä koulunwastossa. Mutta waikeapa oltaisiin sitä mieltä, ettei waltiolisen äänioikeuden käyttäminen hywästi sowltuisi naimisissa olewan naisen nythiseen awioasemaan, niin ei puheenalainen uudistus tekisi edusmiehyttä koskewain säädösten muuttamista tarpeelliseksi. Miehellä ei ole mitään pakotuskeinoa, jolla hän woisi saattaa waimonsa omistamaan kaiken toimintansa yksinomaan kodille. Jos awiopuoliso ei täytä mieskohtaista wewollisuuttaan toista puolisoa kohtaan, niin wääräyhtä kärsineellä ei ole muuta keinoa kuin tuo awiopuolisojen väliseen eripuraisuuteen perustuwa walta waatia salkkoedeswastausta ja pejä- ja asunuseroa, josta säädetään Naimiskaaren 14 luvun 1 §:ssä, ja tietenkin on aiwan selwää, että tätä säädöstä ei woida sowluttua sifällä perusteella, että waimo on käyttänyt hänelle annettua julkista oikeudellista toimivaltaa.

Kuitenkaan ei pida naimisissa olewan naisen riippuwaisuutta miehensä jättää huomioon ottamatta silloin kun keskustellaan puheenalaisesta äänioikeuden uudismuutoksesta. Häikäilemättömästi käyttämällä edusmiehyttänsä

woisi mies waukuttaa sungen woimakkaasti waimonsa. Mutta mikään oikeudellinen tuollaisen uudismuutoksen este edusmiehyys ei kuitenkaan ole.

Suomen Naisyhdistykselle.

Suomen Naisyhdistyksen tämän marraskuun 16 p:nä lähetetyssä kirjelmässä tehtyihin edusmiehyiden alaisten naisten äänioikeutta koskewiin kysymyksiin saa Suomalainen lakimiesten yhdistys kunnioittaen mielipiteensä lausua seuraawaa:

1) Miehen edusmiehyys ei suoraan ole esteenä waltiolisen äänioikeuden myöntämiseen naimisissa olevalle naiselle. Sellainen äänioikeus woidaan kyllä perustuslaksisäädännöllä saada aikaan, waikka siviilioikeudellinen edusmiehyys pyhytetäänkin entisellään. Mutta asiallisesti woi lainsäädännön johdonmukaisuuden kannalta olla epäilyksiä sitä vastaan, että waltiolinen äänioikeus, jota warten yleensä waaditaan enemmäntin kuin yksittäisoikeudellista tähywaltaisuutta warten, säädettäisiin toisen edusmiehyden kautta riippuwaisessa asemassa olevalle, semminkin kun kunnallinen äänioikeus on ainoastaan niillä, jotka itse hallitsewat itseään ja omaisuuttaan.

2) Jos mainitusta epäjohdonmukaisuudesta huolimatta myömmetään waltiolinen äänioikeus naimisissa olewille naisille, niin saattaa olla syhtä selwyhden woiksi joko uuteen waltiopäiwäjärjestykseen taikka erityiseen ajettukseen otettawalla säädännöllä nimenomaan mainita, että miehen edusmiehyys älkön estäkö tuota äänioikeutta käyttämästä. Kunnassakin tapauksessa on tuo säännös silloin ehdotettawa samassa esityksessä, joka koskee äänioikeusasiaa yleensä, eikä erityisessä esityksessä. Anomuksen kautta ei asiaa ylimääräisillä waltiopäiwillä woida panna wireille, koska W. S:n 2 §:n säännös, että ylimääräisillä waltiopäiwillä otetaan esille „asia, jonka tähden kutsunnus on tapahtunut, taikka jonka keisari muuten Waltiosäädöhyille esittää, niin myöskin mitä sellaisen asian kanssa erottamattomasti yhteen kuuluu“ on käsitettävä siten, että ylimääräisillä waltiopäiwillä woidaan käsitellä ainoastaan hallituksen esityksiä.

Helsingissä, 24 p:nä marraskuuta 1905.

Yhdistyksen puolesta:

R. J. Ståhlberg.

